

WYMAGANIA EDUKACYJNE

Wiedza o społeczeństwie / Citizenship

Klasa 8 / Year 8

Paweł Nowak/Leyla Gadimova

ZASADY OCENIANIA

Ocenianie ma na celu:

1. Ocenianie ma na celu informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych.
2. Do oceny efektów pracy ucznia stosowane jest ocenianie w postaci komentarza ustnego. Ma on być wskazówką do dalszej nauki i zdobycia lepszych wyników z przedmiotu.
3. Informacja zwrotna o aktualnych postępach dziecka w nauce przekazywana jest uczniom oraz ich Rodzicom w celu: a) Wspierania ucznia w codziennej pracy, samodzielnym planowaniu rozwoju. b) Motywowania ucznia do dalszej pracy i nagradzania za wysiłek.

Przedmiot oceny :

- praca na lekcjach,
- sprawdziany,
- kartkówki,
- prace domowe,
- odpowiedzi ustne,
- praca w grupie,
- konkursy,
- wiadomości i umiejętności, których zakres jest określony programem nauczania

Formy oceniania (waga poszczególnych kategorii ocen)

a) ustala się następujące kryteria dotyczące ocen częściowych (kategorii i wag):

– oceny częściowe podlegają hierarchizacji; poszczególnym kategoriom ocen przypisane są odpowiednie wagi:

- praca klasowa przekrojowa, osiągnięcia w konkursach i olimpiadach przedmiotowych – waga 3;
- praca klasowa, zaliczenie i inne (kategoria poprawialnych) – waga 3;
- praca roczna – waga 3;
- kartkówka – waga 2;
- odpowiedź ustna, praca na lekcji i praca w grupach – waga 2;
- praca domowa, referat, prezentacja, opracowania i pomoce dydaktyczne przygotowane przez ucznia – waga 1;

b) wystawianie ocen okresowych (półrocznych i rocznych):

- w ciągu roku szkolnego przeprowadza się klasyfikację uczniów w dwóch terminach:
 - śródroczną,
 - roczną – w ostatnim tygodniu przed zakończeniem zajęć edukacyjnych,
- przewidywane roczne oceny klasyfikacyjne ustalają nauczyciel wiedzy o społeczeństwie,
- oceny klasyfikacyjne śródroczne i roczne są ustalane jako wynik średniej ważonej ocen cząstkowych. Wagi poszczególnych ocen zostały wymienione powyżej,
- w przypadku niezaliczenia wszystkich prac klasowych ocena klasyfikacyjna nie musi wynikać ze średniej ważonej.

c) Sprawdziany, prace klasowe, zaliczenia są obowiązkowe, jeżeli Uczeń nie może ich napisać z całą klasą zalicza je w formie ustnej lub pisemnej w terminie ustalonym indywidualnie z nauczycielem do dwóch tygodni.

Poziomy wymagań na poszczególne oceny

Ocenę celującą uzyskuje uczeń , który posiada wiedzę obejmującą wiadomości i umiejętności wykraczające poza programem nauczania Wiedzy o społeczeństwie, wynikające z indywidualnych zainteresowań i ponadto:

- ☛ Wykazuje szczególne zainteresowanie przedmiotem i literaturą popularnonaukową;
- ☛ Wykonuje zadania dodatkowe ;
- ☛ Po uzgodnieniu z nauczycielem uczestniczy w konkursach i zawodach właściwych dla przedmiotu i uzyskuje wyróżniające wyniki, godnie reprezentując szkołę;
- ☛ Podejmuje się wykonania zadań dodatkowych (indywidualnie lub w zespole), znacznie wykraczających poza podstawę programową

Ocenę bardzo dobrą uzyskuje uczeń , który opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności określonych w programie nauczania i spełnia wymagania takie jak:

- ☛ ma wiadomości na poziomie treści dopełniających;
- ☛ samodzielnie poszukuje informacji w różnych źródłach oraz je selekcjonuje
- ☛ właściwie interpretuje nowe sytuacje i zjawiska, w sposób twórczy rozwiązuje problemy
- ☛ Uczestniczy w konkursach i zawodach właściwych dla przedmiotu i uzyskuje wyróżniające wyniki na poziomie szkolnym

Ocenę dobrą uzyskuje uczeń , który opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności określonych w programie nauczania i spełnia wymagania takie jak:

- ☛ Rozumie polecenia i instrukcje
- ☛ Zna omawianą na zajęciach problematykę na poziomie rozszerzonym oraz w sposób logiczny i spójny ją prezentuje
- ☛ Rozumie omawiane treści i umie wyjaśnić je innym
- ☛ Uogólnia i formułuje wnioski
- ☛ Aktywnie uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych
- ☛ Poprawnie i sprawnie wykonuje ćwiczenia praktyczne i inne zadania
- ☛ Samodzielnie i poprawnie stosuje zdobytą wiedzę w praktyce
- ☛ Wykazuje zainteresowanie omawianą na zajęciach problematyką

Ocenę dostateczną uzyskuje uczeń , który opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności określonych w programie nauczania i spełnia wymagania takie jak:

- ☛ Rozumie polecenia i instrukcje
- ☛ Pamięta podstawowe wiadomości dla danego działu tematycznego i samodzielnie je prezentuje
- ☛ Rozumieć omawiane zagadnienia
- ☛ Dokonuje selekcji i porównania poznanych zjawisk
- ☛ Zna podstawowe procedury zachowań i regulaminy oraz stosuje je samodzielnie lub z pomocą nauczyciela
- ☛ Samodzielnie i poprawnie wykonuje proste ćwiczenia i zadania praktyczne
- ☛ Samodzielnie stosuje zdobytą wiedzę w praktyce
- ☛ Aktywnie uczestniczy w pracach i zadaniach zespołowych

Ocenę dopuszczającą uzyskuje uczeń , który opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności określonych w programie nauczania i spełnia wymagania takie jak:

- ☛ Częściowo rozumie polecenia i instrukcje
- ☛ Pamięta wiadomości konieczne do elementarnej orientacji w treściach danego działu tematycznego i z pomocą nauczyciela je odtwarza
- ☛ Poprawnie rozpoznaje, nazywa i klasyfikuje poznane pojęcia, zjawiska, urządzenia itp.
- ☛ Wykonuje samodzielnie lub z pomocą nauczyciela proste ćwiczenia i polecenia
- ☛ Współpracuje w zespole przy wykonywaniu zadań praktycznych;

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności wymaganych na ocenę dopuszczającą określonych w programie nauczania oraz gdy opuszczał zajęcia (nieobecności usprawiedliwione i nieusprawiedliwione) i na bieżąco nie uzupełniał zaległości

Skala ocen

Sprawdziany, prace klasowe są oceniane wg następującego przelicznika procentowego:

- 100% celujący 6
- 99% - 95% bardzo dobry plus 5+
- 94% - 85% bardzo dobry 5
- 84% - 80% dobry plus 4+
- 79 % - 70% dobry 4
- 69% - 65% dostateczny plus 3+
- 64% - 55% dostateczny 3
- 54% - 50% dopuszczający plus 2+
- 49% - 40% dopuszczający 2
- 39% - 0% niedostateczny 1

Kryterium procentowe oceniania sprawdzianów, prac klasowych i testów dla Uczniów z obniżonym progiem wymagań edukacyjnych:

- 100%-95% celujący 6

94%-90% bardzo dobry plus 5+
89%-80% bardzo dobry 5
79%-75% dobry plus 4+
74%-60 % dobry 4
59%-55 % dostateczny plus 3+
54%- 45 % dostateczny 3
44%-40 % dopuszczający 2+
39%-30% dopuszczający 2
29%-0 % niedostateczny 1

Poziom sprawdzian, sprawdzianów, prac klasowych i testów dla Uczniów z obniżonym progiem wymagań edukacyjnych dostosowany jest do możliwości Ucznia.

Prawa i obowiązki ucznia

1. Kartkówki i pytania ustne nie muszą być zapowiedziane i obejmują materiał trzech ostatnich tematów lekcji.
2. Uczeń ma obowiązek napisania sprawdzianu, który jego klasa pisała w czasie jego nieobecności w ciągu dwóch tygodni od momentu ponownego pojawienia się na lekcji.
3. Uczeń ma prawo poprawić każdy sprawdzian w ciągu dwóch tygodni od dnia otrzymania za niego pierwszy raz oceny. Poprawie nie podlegają inne formy sprawdzania wiedzy.
4. Jakakolwiek niesamodzielność podczas pisania sprawdzianu lub kartkówki, podczas odrabiania pracy domowej lub podczas pracy na lekcji, powoduje otrzymanie oceny niedostatecznej bez możliwości poprawy.
5. Wszelkie prace, podlegające ocenie, sprawdzane i oceniane są przez nauczyciela w terminie do 21 dni od ich napisania.
6. Do oceny śródrocznej i rocznej pod uwagę brana jest zarówno pierwsza ocena jak i ocena uzyskana z poprawy.
7. Waga oceny poprawionej jest taka sama.
8. Prace pisemne ucznia są przechowywane przez nauczyciela w terminie do końca każdego roku szkolnego (31 sierpnia). Na prośbę rodzica lub ucznia nauczyciel udostępnia pracę.
9. Uczeń ma prawo 1 raz w semestrze (w przypadku jednej godziny w tygodniu) lub 2 razy w semestrze (w przypadku 2 godzin w tygodniu) zgłosić, że jest nieprzygotowany.
10. Uczeń jest zobowiązany zgłosić nauczycielowi nieprzygotowanie do lekcji w trakcie sprawdzania obecności lub po pytaniu nauczyciela o osoby nieprzygotowane do zajęć. Jeżeli uczeń nieprzygotowany nie zgłosi tego faktu otrzymuje ocenę niedostateczną.
11. Zadania domowe są obowiązkowe.
12. Za przeszkadzanie nauczycielowi i innym podczas lekcji, uczeń może otrzymać dodatkowe zadania dydaktyczne lub wychowawcze.
13. Za wykonanie nieobowiązkowego zadania uczeń może otrzymać dodatkową ocenę.

14. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie mógł pisać prac pisemnych z klasą, należy mu to umożliwić nie później niż w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły.

15. Uczeń ma prawo poprawić ocenę ze sprawdzianu wiadomości w terminie nie później niż 2 tygodnie od przekazania wyników, a w przypadkach losowych nie później niż dwa tygodnie od powrotu do szkoły.

16. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów).

17. Prace są udostępniane uczniom, nauczyciel udostępnia ksero lub wypożycza pracę uczniowi do domu. Uczeń ma obowiązek oddać oryginał pracy nauczycielowi. Nie oddanie skutkuje nieporządkiem.

Year 8 Citizenship Grading Policy

Grading/ Assessment Policy

Types of assessments

Major Assessments for Learning (70 % of overall grade)

- Students should complete a minimum of 5 major graded assignments a semester which include
 - Performance Task with a Rubric Assignment
 - Assessments/Tests
 - Classroom Presentations
 - Research Projects
- Students will complete one **research paper** per the whole year (both terms)

Minor Assessments for Learning (30% of overall grade)

- Daily Practice/Classwork
- Quizzes (Short Test)
- Pop Quizzes
- Reviews or Warm Ups
- Participation in Classroom Discussion
- Self Assessment
- Interactive Notebook
- Homework

Grades criteria

- 6 (100%) EXCELLENT (Above grade level expectations)
- 5+ (99 - 95%) VERY GOOD +
- 5 (94 - 85%). VERY GOOD
- 4+ (84 - 80%) GOOD +
- 4 (79 - 70%) GOOD
- 3+ (69 - 65%) SATISFACTORY (On grade level expectations)
- 3 (64 - 55%) SATISFACTORY
- 2+ (54 - 50%). NEEDS IMPROVEMENT
- 2 (49-40%) NEEDS IMPROVEMENT (Above grade level expectations)
- 1 (39-0%) FAIL

Percentage criteria for grading tests, classwork and quizzes for students with a lower educational threshold:

- 6 (100 – 95%) EXCELLENT (Above grade level expectations)
- 5+ (94 - 90%) VERY GOOD +
- 5 (89 - 80%). VERY GOOD
- 4+ (79 - 75%) GOOD +
- 4 (74 - 60%) GOOD
- 3+ (59- 55%) SATISFACTORY (On grade level expectations)
- 3 (54 - 45%) SATISFACTORY

2+ (44 - 40%). NEEDS IMPROVEMENT (close to satisfactory)

2 (39-00%) NEEDS IMPROVEMENT

1 (29-0%) FAIL

6 student:

- has the knowledge and skills that go well beyond the curriculum and requirements, student develops his own talents independently;
- is fluent using new skills in solving the theoretical and practical problems;
- achieved success in competitions, sports competitions, and more;

5 student:

- has fully mastered the knowledge and skills specified in the curriculum and requirements;
- efficiently uses the acquired news, alone solves practical and theoretical problems, is able to apply his knowledge to solve tasks and problems in new situations;

4 student:

- has mastered the knowledge and skills specified in the curriculum and requirements;
- properly applies the message alone solves the typical tasks of theoretical or practical problems

3 student:

- has difficulty in mastering the knowledge and skills specified in the curriculum and requirements;
- solves (performs) the typical theoretical or practical tasks of medium difficulty, sometimes with the help of the teacher.

2 students:

- hasn't mastered the knowledge and skills specified in the curriculum and requirements;
- solves less complicated theoretical and practical tasks, usually with the help of the teacher

1 student:

- hasn't mastered the knowledge and skills specified in the curriculum and requirements;

Grading Guidelines

- Teachers can use verbal, graphic or written assessments (they can use symbols like stars and checks for example).
- The progress and achievements of students are written by the teacher in either Librus, on graded assignments or in the Student's Notebook
- Students are allowed a retake of a quiz or a test, **with the permission of the teacher** (if the teacher approves the student's request)
- Teacher **may deny** a request for a retake of a quiz or a test if the student is not participating in lessons, didn't study, has an empty notebook, etc.
- Parents may request that a copy of the student's test be made and given to the parents to review the results with their child.
- Students will have **1 week** to complete missing assignments (homeworks, projects, etc.) otherwise, one full grade will be docked per week absent (5→4, 3→2)
- If a student is missing, the student **must contact the teacher** (teacher will not seek out students) about missing assignments/quizzes/tests/projects - otherwise, a 1 will be assigned to the work in Librus

- I In extreme circumstances (death in family, sickness, excused vacation time), a student may be given extra time to make up an assignment, but the student or parent **must notify the teacher**
- I Students will have **2 weeks** to complete missed tests or quizzes and must schedule a time during lunch or afterschool to take it with the teacher
- I Students have the right to improve their '1' assignments depending on the effort they show in class

Student-Teacher Agreement

- I I am careful, neat and systematic with my notebook.
- I I am required to follow the teacher's directions regarding notes and assignments.
- I If I do not follow directions regarding notes, I may receive a poor grade from a notebook check or in participation for the month
- I Tests are mandatory and will be announced in advance (at least 2 weeks notice)
- I Quizzes are mandatory and will be announced **at least** 1 week in advance
- I If I am absent during a test, a make-up test will be taken within the deadline set by the teacher (**2 weeks from date of test**)
- I A quiz (short test) is a form of checking the current knowledge. It does not have to be announced, but can be announced in advance (1 week)
- I The teacher's responsibility is to check, review and discuss the results with the student within two weeks of taking a test.
- I It is my responsibility to do my homework.
- I I have the right to ask for extra work assigned by the teacher. A student can receive full credit (5 or 6) on the assignment.
- I I have a responsibility to take an active part in the lesson and follow the rules.

- I have **one week** to complete assignments when I am absent.
- If I am unprepared more than two times during the semester it will affect my final grade.
 - Being unprepared means:
 - No notebook
 - No pen or pencil
 - Not taking notes, participating, listening or asking questions

Rozkład materiału i plan wynikowy do wos dla klasy 8 szkoły podstawowej
Material curriculum and result plan for Citizenship Year 8 Primary School

Temat/ Topic	Materiał nauczania	Podstawa programowa. Treści nauczania –wymagania szczegółowe	Liczba godzin na realizację
<i>Rozdział I/ Chapter I. Prawidłowości życia społecznego/ Social Life</i>			
1. Człowiek w społeczeństwie / Human in the society	<i>Explanation of the notions:</i> ▪ <i>society,</i> ▪ <i>social role,</i> ▪ <i>socialization,</i> ▪ <i>natural needs and social needs of man.</i> ▪ <i>Presentation of factors defining the phrase: man is a social being.</i> ▪ <i>essence and significance of the need: contact, belonging, recognition.</i>	Dział 1. Społeczna natura człowieka. Uczeń: 1) uzasadnia, że człowiek jest istotą społeczną; rozumie znaczenie potrzeb społecznych człowieka (kontaktu, przynależności, uznania).	1
2. Grupy społeczne/ Social Groups	<i>Explanation of the notions:</i> – <i>social group,</i> – <i>social bonds,</i> – <i>local and regional community,</i> – <i>social conflict,</i> – <i>compromise,</i> – <i>assertiveness,</i> – <i>negotiations,</i> – <i>mediation,</i>	Dział 1. Społeczna natura człowieka. Uczeń: 3) wymienia cechy grup społecznych; charakteryzuje grupę koleżeńską i grupę nastawioną na realizację określonego zadania; rozumie korzyści, jakie przynosi efektywna współpraca; zna różne formy	2

	- <i>arbitration.</i> - <i>Presentation of the structure and principles of organizing various social groups,</i> - <i>methods of making joint decisions,</i> - <i>principles of effective cooperation,</i> - <i>characteristics of a group of friends and a group focused on implementing a specific task,</i> - <i>ways of maintaining distance from behaviors that one does not approve of,</i> - <i>different ways of resolving social conflicts, indicating their advantages and disadvantages.</i>	współpracy w grupie i w nich uczestniczy; 4) rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; 5) podaje przykłady trudnych społecznie sytuacji, w których należy zachować się asertywnie; rozumie, że można i wie, jak można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań innych ludzi lub jak im się przeciwstawić; 6) rozumie, że konflikt w grupie może wynikać z różnych przyczyn (sprzeczne interesy, inne cele); przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów oraz określa ich zalety i wady; stosuje optymalne sposoby rozwiązywania określonych konfliktów.	
3. Komunikacja i autoprezentacja/ Communication and self-presentation	<i>Explanation of the notions:</i> ▪ <i>social communication,</i> ▪ <i>message, sender, recipient,</i> ▪ <i>verbal and non-verbal communication,</i> ▪ <i>body language,</i> ▪ <i>discussion, debate,</i> ▪ <i>consensus,</i> ▪ <i>stage fright.</i> ▪ <i>Presentation of:</i> ▪ <i>principles of shaping one's image in a new environment,</i> ▪ <i>rules applicable to public speaking,</i> - <i>factors determining the quality and effectiveness of the message.</i>	Dział 1. Społeczna natura człowieka. Uczeń: 2) przedstawia zasady komunikowania się; wyjaśnia zasady skutecznej autoprezentacji – kształtowania swojego wizerunku w nowym środowisku.	1

4. Życie rodzinne / Family life	<i>Explanation of the notions:</i> - family, - value system, - Presentation of structure and basic functions of the family, - principles of building proper relationships in the family, including rights and obligations dzieci, - value systems shaping family life, - principles of household functioning, - structure, functions, principles of proper household budget planning.	Dział 2. Rodzina. Uczeń: 1) charakteryzuje rodzinę jako grupę społeczną i rozumie wpływ, jaki wywiera ona na dzieci; przedstawia prawa i obowiązki dzieci w rodzinie; 2) przedstawia katalog wartości ważnych dla niego i jego rodziny; rozumie, że systemy wartości mogą być różnorodne;	1
5. Edukacja i praca / Education and work	<i>Explanation of the notions:</i> ▪ education system, ▪ school community, ▪ student government, ▪ student rights. ▪ labor market, ▪ social and professional competences. ▪ Presentation of: structure of the Polish education system; ▪ school function in the education system, ▪ forms of organizing school life: school authorities, school class, interest groups, ▪ student rights and obligations, ▪ system of protecting student rights in school.	Dział 3. Szkoła i edukacja. Uczeń: 1) przedstawia funkcje szkoły w systemie edukacji oraz strukturę polskiego systemu edukacyjnego; 2) charakteryzuje klasę szkolną, pozalekcyjne koło zainteresowań, życie szkolnej społeczności; rozumie, że współtworzy samorząd uczniowski i przedstawia formy jego działania; bierze udział w wyborach organów samorządu szkolnego; 3) wymienia prawa i obowiązki ucznia i nauczyciela; rozpoznaje przypadki naruszania praw uczniów oraz pracowników szkoły; przedstawia sposoby dochodzenia swoich praw przez uczniów. 4) uczestniczy w projekcie zespołowym na temat oczekiwanych kompetencji wybranych kategorii społeczno-zawodowych	1

		i ich miejsca na rynku pracy; 5) planuje dalszą edukację, uwzględniając własne zainteresowania, zdolności i umiejętności oraz rady innych osób i sytuację na rynku pracy.	
6. Ekonomia na co dzień / Economics every day	<i>Explanation of the notions:</i> ▪ household budget, ▪ consumer rights ▪ Presentation of: features of the contemporary labor market, ▪ competencies appropriate for selected socio-professional categories, ▪ principles of planning one's own educational and professional future, ▪ factors enabling educational and professional success.	Dział 2. Rodzina. Uczeń: 3) wyjaśnia, jak funkcjonuje gospodarstwo domowe; wymienia główne źródła jego dochodów (z pracy, działalności gospodarczej, świadczenia społeczne); 4) wymienia kategorie wydatków gospodarstwa domowego; planuje jego budżet.	2
Podsumowanie i test/ Summary and test			2
Fakty i opinie/ Facts and opinions			
<i>Rozdział II/ Chapter II. Prawo i prawa człowieka / Law and Human Rights</i>			
1. Czym są prawa człowieka / What are the human rights?	<i>Explanation of the notions:</i> – human dignity – Universal Declaration of Human Rights, – human rights and freedoms, – children's rights, – Convention on the Rights of the Child, – •United Nations Children's Fund (UNICEF). – Presentation of	Dział 4. Prawa człowieka. Uczeń: 1) rozumie, że godność człowieka wynika z różnych systemów moralnych; wyjaśnia, że jest ona źródłem powszechnych, przyrodzonych, nienaruszalnych i niezbywalnych wolności i praw człowieka; rozumie sformułowania preambuły Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka; 2) wykazuje różnice między	1

	<i>characteristics of human rights (universal, inherent, inviolable, inalienable),</i> - <i>origins, circumstances of the adoption of the Universal Declaration of Human Rights and values, to which the preamble of the document refers,</i> - <i>the differences between human rights and freedoms.</i>	prawami a wolnościami człowieka; wymienia prawa i wolności osobiste zawarte w Konstytucji RP; wie, które z nich nie mogą zostać ograniczone;	
2. Katalog praw człowieka / The catalogue of the human rights	▪ Wyjaśnienie pojęć: - kategorie praw człowieka (prawa i wolności: osobiste, polityczne). ▪ Przedstawienie: - praw i wolności osobistych i politycznych zawartych w Konstytucji RP, - zasad i przesłanek ograniczenia praw i wolności człowieka w państwie demokratycznym, - znaczenia praw i wolności człowieka w państwie demokratycznym.	Dział 4. Prawa człowieka. Uczeń: 2) [...] wymienia prawa i wolności osobiste zawarte w Konstytucji RP; wie, które z nich nie mogą zostać ograniczone; 5) wymienia prawa i wolności polityczne zawarte w Konstytucji RP; wykazuje, że dzięki nim człowiek może mieć wpływ na życie publiczne;	1
3. Ochrona praw człowieka / Protection of the human rights	▪ Wyjaśnienie pojęć: - Rzecznik Praw Obywatelskich, - Rzecznik Praw Dziecka, ▪ Przedstawienie: - roli i przykładów działań podejmowanych przez Rzecznika Praw Obywatelskich w Polsce, - wybranych działań organizacji	Dział 4. Prawa człowieka. Uczeń 3) przedstawia prawa dzieci zapisane w <i>Konwencji o Prawach Dziecka</i>; 4) podaje przykłady działań Rzecznika Praw Dziecka; przedstawia cele działalności Funduszu Narodów Zjednoczonych na rzecz Dzieci. 6) wykazuje, że prawa człowieka muszą być chronione; wie, jaką rolę	2

	pozarządowych na rzecz ochrony praw człowieka w Polsce i na świecie,	pełni Rzecznik Praw Obywatelskich i podaje przykłady jego działań; 7) przedstawia przykłady działań organizacji pozarządowych na rzecz ochrony praw człowieka; uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się zjawiskom braku tolerancji wobec różnych mniejszości.	
4. Bezpieczeństwo nieletnich / Security of the minor citizen	▪ Wyjaśnienie pojęć: - nieletni, - cyberprzestrzeń. ▪ Przedstawienie: - form przemocy fizycznej, psychicznej, w tym werbalnej, wobec nieletnich, - sposobów przeciwdziałania przemocy wobec nieletnich, - form przemocy w cyberprzestrzeni, - zasad prawidłowego korzystania z zasobów internetu, - korzyści wynikających z korzystania z internetu; ▪ Wyjaśnienie pojęć: - odpowiedzialność karna, - przestępstwo, - wykroczenie. Przedstawienie: - zasad odpowiedzialności karnej nieletnich, - praw przysługujących nieletnim w postępowaniu w sprawach o czyny karalne, - środków wychowawczych lub poprawczych	Dział 5. Nieletni wobec prawa. Uczeń: 1) rozpoznaje zachowania związane z przemocą fizyczną i psychiczną, w tym werbalną, wobec siebie i innych; wie, jakie osoby i instytucje należy powiadomić w takich sytuacjach; 2) przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z zasobów internetu; rozpoznaje przemoc w cyberprzestrzeni i wie, jak na nią reagować; 3) wyjaśnia, na jakich zasadach nieletni odpowiadają za popełnienie wykroczeń i przestępstw.	1

	orzekanych wobec nieletnich, - działań służących zapobieganiu i zwalczaniu demoralizacji wśród nieletnich.		
5. Służby ochrony prawa / Law Protection Services	▪ Wyjaśnienie pojęć: - służby porządkowe, - policja. ▪ Przedstawienie: - zadań i form pracy policji w Polsce, - uprawnień przysługujących policjantom, - zadań i form pracy straży miejskiej, - uprawnień przysługujących strażnikom miejskim, - uprawnień przysługujących innym służbom, - praw przysługujących nieletnim w kontakcie ze służbami porządkowymi.	Dział 5. Nieletni wobec prawa. Uczeń: 4) przedstawia uprawnienia policjantów i funkcjonariuszy innych służb porządkowych oraz swoje prawa w kontakcie z tymi służbami.	1
Podsumowanie i test/ Summary and test			2
Fakty i opinie / Facts and opinions			
Rozdział III. Społeczność lokalna i regionalna (wyłącznie polska podstawa programowa)			
1. Czym jest samorząd?	▪ Wyjaśnienie pojęć: - samorząd, - samorząd szkolny, - samorząd zawodowy, - związki zawodowe, - strajk, - manifestacja. ▪ Przedstawienie: - praw, zadań, form działania samorządu uczniowskiego, - celów i przykładów	Dział 3. Szkoła i edukacja. Uczeń: 2) [...] rozumie, że współtworzy samorząd uczniowski i przedstawia formy jego działania; bierze udział w wyborach organów samorządu szkolnego; Dział 9. Udział obywateli w Życiu publicznym. Uczeń: 3) przedstawia cele i przykłady działania	1

	działań związków zawodowych, - celów i przykładów działań stowarzyszeń zawodowych, - podziału Polski na województwa, - struktury organizacyjnej powiatu i województwa (organy samorządu powiatowego powiatu, organy samorządu wojewódzkiego).	samorządów zawodowych, związków zawodowych oraz organizacji społecznych skupiających młodych ludzi w Polsce.	
2. Gmina – podstawowa jednostka samorządu	▪ Wyjaśnienie pojęć: - samorząd terytorialny, - gmina, - organ wykonawczy i organ uchwałodawczy (stanowiąco-kontrolny w gminie), - rada gminy, rada miejska, rada miasta, - wójt, burmistrz, prezydent, - e-urząd, - budżet gminy. ▪ Przedstawienie: - struktury organizacyjnej gminy (organy gminy), - zasad wyboru organów gminy, - zadań i form pracy samorządu gminnego, - struktury budżetu gminnego (źródła przychodów, rodzaje wydatków), - źródeł informacji na temat gminy (pracy urzędu gminy, osób pełniących najważniejsze funkcje w gminie, problemów lokalnej	Dział 6. Społeczność lokalna. Uczeń: 1) rozumie, że współtworzy samorząd gminny i wymienia zadania tego samorządu; przedstawia główne źródła przychodów i kierunki wydatków w budżecie gminy; 2) odwiedza urząd gminy (miasta, dzielnicy); dowiadyuje się, w jakim wydziale można załatwić wybrane sprawy; wie o możliwościach załatwienia spraw poprzez e-urząd; wypełnia wnioski o wydanie tymczasowego dowodu osobistego; 3) wymienia organy stanowiące i wykonawcze w gminie (mieście, dzielnicy); przedstawia, jak są one wybierane i jak mogą zostać odwołane; podaje uprawnienia tych organów; 4) podaje, kto pełni funkcje wójta, burmistrza, prezydenta miasta i przewodniczącego rady gminy lub miasta; wyszukuje w mediach lokalnych informacje na temat publicznych działań osób pełniących funkcje	2

	społeczności, wydarzeń i postaci z dziejów gminy), - zasad wypełniania wniosków urzędowych (wniosek o wydanie dowodu osobistego).	w organach samorządu terytorialnego; 5) rozpoznaje problemy społeczne swojej społeczności lokalnej; bierze udział w debacie klasowej dotyczącej tych problemów; 6) uczestniczy w projekcie zespołowym na temat swojej gminy, wydarzeń i postaci z jej dziejów.	
3. Powiat i województwo.	▪ Wyjaśnienie pojęć: - powiat, województwo, miasto na prawach powiatu, - rada powiatu, - sejmik województwa, - zarząd powiatu, zarząd województwa, - starosta, marszałek województwa, - wojewoda, - urząd wojewódzki. ▪ Przedstawienie: - zasad wyboru, powoływania organów samorządu powiatowego i wojewódzkiego, - zadań i form pracy samorządu powiatowego i wojewódzkiego, - Źródeł informacji na temat powiatu i województwa (pracy starostwa powiatowego, urzędu marszałkowskiego; tradycji i zwyczajów społeczności regionalnej), - zasad wypełniania wniosków urzędowych (wniosek o wydanie paszportu).	Dział 7. Społeczność regionalna. Uczeń: 1) przedstawia podstawowe informacje o swoim regionie, wydarzenia i postaci z jego dziejów; lokalizuje własne województwo i powiaty wchodzące w jego skład oraz pozostałe województwa; 2) rozumie, że współtworzy samorząd powiatowy i wojewódzki oraz wymienia zadania tych samorządów; 3) dowiaduje się, w jakim wydziale starostwa powiatowego można załatwić wybrane sprawy; wypełnia wniosek o paszport (delegatura urzędu wojewódzkiego); 4) wymienia organy stanowiące i wykonawcze samorządu powiatowego i wojewódzkiego; przedstawia, jak są one wybierane i jak mogą zostać odwołane; podaje zadania tych organów; 5) uczestniczy w projekcie zespołowym na temat tradycji i zwyczajów swojej społeczności regionalnej.	2

4. Obywatele a władza samorządowa	▪ Wyjaśnienie pojęć: - referendum gminne, - petycja, - skarga, wniosek, - konsultacje, - młodzieżowa rada gminy, miasta, - budżet obywatelski, - zasada etyczna, - administracja publiczna, - <i>Kodeks etyczny urzędnika administracji samorządowej,</i> - korupcja, - nepotyzm. ▪ Przedstawienie: - form wpływania obywateli na decyzje władz samorządowych, - zasad tworzenia budżetu obywatelskiego, - przykładów realizacji lokalnych inicjatyw mieszkańców, - przykładów działań podejmowanych przez młodzieżowe rady gminy, miasta, - roli aktywności obywatelskiej dla prawidłowego funkcjonowania społeczności lokalnej, - zasad postępowania etycznego w pracy administracji publicznej, - przykładów nieetycznego zachowania urzędników administracji publicznej.	Dział 9. Udział obywateli w Życiu publicznym. Uczeń: 5) przedstawia formy wpływania obywateli na decyzje władz samorządowych, przykłady realizacji lokalnych inicjatyw mieszkańców finansowanych z budżetów obywatelskich oraz przedsięwzięć podejmowanych przez młodzieżowe rady gminy, miasta; 6) wymienia zasady <i>Kodeksu etycznego urzędnika administracji samorządowej</i>; uzasadnia potrzebę przestrzegania zasad etycznych w Życiu publicznym; rozpoznaje przejawy ich łamania i podaje skutki takich działań.	2
Podsumowanie i test			2
Fakty i opinie			

Rozdział IV/ Chapter IV. Wspólnota narodowa / National community			
1. Naród i ojczyzna / Nation and Homeland	▪ Wyjaśnienie pojęć: – wspólnota narodowa, – wspólnota etniczna, – dziedzictwo narodowe, – tożsamość narodowa, – ojczyzna, – symbole narodowe (godło, flaga, hymn). ▪ Przedstawienie: – czynników kształtujących poczucie wspólnoty narodowej i etnicznej, – znaczenia bycia Polakiem lub członkiem innej wspólnoty narodowej i etnicznej, – przedstawienie różnych rodzajów tożsamości społeczno-kulturowych (regionalna, narodowa i etniczna, państwowa i obywatelska, europejska) i ich wzajemnych zależności, – symbole Rzeczypospolitej Polskiej.	Dział 8. Wspólnoty narodowe, etniczne i ojczyzna. Uczeń: 1) wyjaśnia, co oznacza być Polakiem lub członkiem innej wspólnoty narodowej i etnicznej [...]; 2) wyjaśnia, co łączy człowieka z ojczyzną – Polską i przedstawia te więzi na własnym przykładzie; [...] zna symbole Rzeczypospolitej Polskiej; 4) [...] uzasadnia, że można pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe (regionalną, narodową i etniczną, państwową i obywatelską, europejską);	1
2. Obywatelstwo i narodowość/ Citizenship and nationality	▪ Wyjaśnienie pojęć: – obywatelstwo, – zasada krwi, zasada ziemi, – repatriacja, – cnoty obywatelskie, – obowiązki obywatela. ▪ Przedstawienie: – różnicy pomiędzy pojęciami	Dział 8. Wspólnoty narodowe, etniczne i ojczyzna. Uczeń: 2) [...] wymienia konstytucyjne obowiązki obywatela; zna symbole Rzeczypospolitej Polskiej; 3) wyjaśnia, czym obywatelstwo różni się od narodowości; rozumie,	1

	<i>narodowość i obywatelstwo,</i> - sposobów nabycia obywatelstwa polskiego (obywatelstwo z mocy prawa, uznanie za obywatela, nadanie obywatelstwa polskiego), - konstytucyjnych obowiązków obywatela polskiego, - cnót obywatelskich i cech dobrego obywatela (odpowiedzialność, troska o dobro wspólne, aktywność, przedsiębiorczość, solidarność, roztropność, tolerancja, odwaga cywilna), - przykładów postaw i działań wybitnych Polaków na rzecz dobra publicznego.	że poza nabyciem obywatelstwa z mocy prawa występuje możliwość uznania za obywatela polskiego oraz nadania obywatelstwa polskiego [...]; Dział 9. Udział obywateli w Życiu publicznym. Uczeń: 1) wskazuje cnoty obywatelskie (odpowiedzialność, troska o dobro wspólne, aktywność, przedsiębiorczość, solidarność, roztropność, tolerancja, odwaga cywilna); wykazuje, odwołując się do działań wybitnych Polaków, znaczenie ich urzeczywistnienia dla pożytku publicznego;	
3. Czym jest patriotyzm? / What is patriotism?	▪ Wyjaśnienie pojęcia: - <i>patriotyzm.</i> ▪ Przedstawienie: - więzi łączących człowieka z małą i dużą ojczyzną, - postaw patriotycznych dawnych i współczesnych, - roli patriotyzmu we współczesnym świecie,	Dział 8. Wspólnoty narodowe, etniczne i ojczyzna. Uczeń: 1) wyjaśnia, [...] czym powinna przejawiać się postawa patriotyczna młodego i dorosłego człowieka; [...] 5) rozpoznaje przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu; uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się takim zjawiskom.	1
4. Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce / National and ethnic minorities in Poland	▪ Wyjaśnienie pojęć: - mniejszość etniczna, - mniejszość narodowa, - języki regionalne, - uchodźca, - migracja.	Dział 8. Wspólnoty narodowe, etniczne i ojczyzna. Uczeń: 3) wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne, grupę posługującą się językiem	2

	▪ Przedstawienie: – mniejszości narodowych i etnicznych mieszkających w Polsce (elementy historii, kultury, dane demograficzne, miejsca ich zwartego zamieszkiwania), – praw przysługujących mniejszościom narodowym i etnicznym w Polsce, – praw przysługujących grupom używającym języka regionalnego (Kaszubi), – sytuacji prawnej grup migrantów w Polsce, w tym uchodźców.	regionalnym oraz grupy migrantów (w tym uchodźców) i lokalizuje miejsca ich zwartego zamieszkiwania; przedstawia – za Konstytucją RP – prawa przysługujące etnicznym grupom mniejszościowym.	
5. Tolerancja i przejawy ksenofobii / Tolerance and manifestations of xenophobia	▪ Wyjaśnienie pojęć: – stereotyp, – ksenofobia, – rasizm, – szowinizm, – antysemityzm. ▪ Przedstawienie: – różnych różnic pomiędzy postawą patriotyczną i ksenofobiczną, – przejawów i skutków ksenofobii, rasizmu, szowinizmu.	Dział 8. Wspólnoty narodowe/etniczne i ojczyzna. Uczeń: 5) uzasadnia, że można pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe (regionalną, narodową/ etniczną, państwową/ obywatelską, europejską); rozpoznaje przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu, oraz uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się tym zjawiskom.	1
Podsumowanie i test / Summary and test			2
Fakty i opinie / Facts and opinions			
Rozdział V. Ustrój Rzeczypospolitej Polskiej (wyłącznie polska podstawa programowa)			

1. Państwo i demokracja	▪ Wyjaśnienie pojęć: - państwo, - suwerenność, - ustrój polityczny, - demokracja, demokracja bezpośrednia, demokracja pośrednia, - inicjatywa obywatelska, - referendum, - autorytaryzm, - totalitaryzm, - kultura polityczna, - opozycja. ▪ Przedstawienie: - funkcji państwa demokratycznego, - różnic pomiędzy pojęciami <i>naród</i> i <i>państwo</i>, - cech i form demokracji bezpośredniej i pośredniej, - różnic pomiędzy ustrojem demokratycznym, autorytarnym a totalitarnym.	Dział 11. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. Uczeń: 1) wymienia podstawowe cechy i funkcje państwa; wyjaśnia, czym zajmuje się władza państwowa; 2) wyjaśnia zasadę suwerenności narodu; przedstawia sprawy, które mogą być poddane pod referendum [...]; 3) wyjaśnia zasadę przedstawicielstwa (demokracji pośredniej) [...].	2
2. Polska państwem demokratycznym	▪ Wyjaśnienie pojęć: - prawo, - państwo prawne, - konstytucja, - preambuła, - Trybunał Konstytucyjny, - władza ustawodawcza, wykonawcza, sędziowska, - akt prawny, - ustawa, - ratyfikowana umowa międzynarodowa, - rozporządzenie, - akty prawa miejscowego. ▪ Przedstawienie: - hierarchii aktów	Dział 11. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. Uczeń: 2) wyjaśnia zasadę suwerenności narodu; przedstawia sprawy, które mogą być poddane pod referendum; wymienia referenda ogólnokrajowe, których wyniki były wiążące [...]; 3) wyjaśnia zasadę przedstawicielstwa (demokracji pośredniej) [...]; 4) wyjaśnia zasadę pluralizmu politycznego [...]; 5) wyjaśnia zasadę republikańskiej formy rządu [...];	2

	prawnych w Polsce, - roli konstytucji w państwie, - zasad ustroju zawartych w Konstytucji RP (zasada: suwerenności narodu, przedstawicielstwa, republikańskiej formy rządów, trójpodziału i równowagi władz, decentralizacji władzy publicznej, państwa prawa, pluralizmu politycznego, praw i wolności człowieka i obywatela).	6) wyjaśnia zasadę państwa prawa [...]; 7) wyjaśnia zasadę konstytucjonalizmu; podaje szczególne cechy konstytucji; wymienia rozdział Konstytucji RP i znajduje w niej przepisy dotyczące wskazanej kwestii; podaje kompetencje Trybunału Konstytucyjnego RP w zakresie ochrony Konstytucji RP; 8) wyjaśnia zasadę trójpodziału władzy [...].	
3. Sejm i Senat RP	▪ Wyjaśnienie pojęć: - parlament, - Sejm RP i Senat RP, - poseł, senator, - marszałek sejmu, marszałek senatu, - Zgromadzenie Narodowe, - immunitet, - mandat, - komisje sejmowe, - Prezydium Sejmu, - Konwent Seniorów, - inicjatywa ustawodawcza, - weto, - partia polityczna, ▪ Przedstawienie: - funkcji, kompetencji sejmu i senatu, - zasad wyboru do sejmu i senatu (wybory bezpośrednie, powszechne, równe, proporcjonalne; głosowanie tajne), - procesu tworzenia ustawy zwykłej.	Dział 11. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. Uczeń: 3) wyjaśnia zasadę przedstawicielstwa (demokracji pośredniej); przedstawia zasady wyborów do Sejmu RP i Senatu RP; wskazuje zasady działania i najważniejsze kompetencje izb parlamentu; 4) [...] wymienia partie polityczne, których przedstawiciele zasiadają w Sejmie RP [...]; rozumie, jaki jest cel działania partii politycznych, oraz że konkurują one w życiu publicznym; wyszukuje informacje na temat działań wybranej partii (jej struktur regionalnych lub centralnych).	2
4. Prezydent i Rada	▪ Wyjaśnienie pojęć:	Dział 11.	2

Ministrów	- republika, - głowa państwa, - władza wykonawcza, - Rada Ministrów, - Prezes Rady Ministrów (premier), - wotum zaufania, - wotum nieufności. ▪ Przedstawienie: - zasad wyboru Prezydenta RP, - kompetencji Prezydenta RP, - sylwetek Prezydentów III Rzeczypospolitej Polskiej, - sposobu powoływania Rady Ministrów, - kompetencji Rady Ministrów i wybranych ministerstw, - form kontroli parlamentarnej nad działalnością Rady Ministrów.	Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. Uczeń: 5) wyjaśnia zasadę republikańskiej formy rządu; przedstawia sposób wyboru i podstawowe kompetencje Prezydenta RP; znajduje informacje o życiorysie politycznym osób pełniących ten urząd, które wybrano w wyborach powszechnych; wyszukuje w środkach masowego przekazu informacje o działaniach urzędującego Prezydenta RP; 8) wyjaśnia zasadę trójpodziału władzy; objaśnia konieczność poparcia większości sejmowej dla Rady Ministrów RP (bądź jej działań); przedstawia podstawowe kompetencje Rady Ministrów RP; znajduje informacje o życiorysie politycznym urzędującego oraz poprzedniego prezesa Rady Ministrów RP; wykazuje, że decyzje podejmowane w wybranym ministerstwie mają wpływ na życie jego rodziny.	
5. Sądy i trybunały	▪ Wyjaśnienie pojęć: - sąd, - sądy powszechne, - sądy administracyjne, - wymiar sprawiedliwości, - zasada dwuinstancyjności postępowania sądowego, - zasada niezależności sądów, - Trybunał Stanu, - Trybunał Konstytucyjny, ▪ Przedstawienie: - struktury polskiego wymiaru	Dział 11. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. Uczeń: 6) wyjaśnia zasadę państwa prawa, w tym niezależności sądów; wymienia nazwy sądów powszechnych i administracyjnych, wyjaśnia ten podział oraz zasadę dwuinstancyjności postępowania sądowego; odwiedza stronę internetową sądu rejonowego właściwego ze względu na swoje miejsce zamieszkania i wskazuje, w jakich sprawach sąd ten orzeka;	2

	sprawiedliwości, - podstawowych zasad postępowania sądowego, - spraw, które rozpatruje Trybunał Stanu i Trybunał Konstytucyjny, - spraw, które rozpatruje sąd rejonowy.	7) [...] podaje kompetencje Trybunału Konstytucyjnego RP w zakresie ochrony Konstytucji RP.	
6. Organizacje pozarządowe	▪ Wyjaśnienie pojęć: - organizacja pozarządowa, - stowarzyszenie, - fundacja, - wolontariat. ▪ Przedstawienie: - celów i przykładów działań wybranych organizacji pozarządowych (stowarzyszeń i fundacji), - roli organizacji pozarządowych w kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego, - form działalności wolontariuszy, - znaczenia wolontariatu we współczesnym świecie.	Dział 9. Udział obywateli w życiu publicznym. Uczeń: 2) przedstawia cele i formy działań organizacji pozarządowych (stowarzyszeń i fundacji) aktywnych w społeczności lokalnej i regionie; rozumie, że działalność tego typu prowadzi także do realizacji własnych potrzeb; 3) przedstawia cele i przykłady działania [...] organizacji społecznych skupiających młodych ludzi w Polsce; 4) wyjaśnia ideę wolontariatu i przedstawia formy działalności wolontariuszy.	2
7. Media i opinia publiczna	▪ Wyjaśnienie pojęć: - środki masowego przekazu, - opinia publiczna, - ośrodki badania opinii publicznej, - reklama, - kampania społeczna. ▪ Przedstawienie: - funkcji i specyfiki (wad i zalet) współczesnych środków masowego przekazu (prasa, telewizja, radio, Internet),	Dział 10. Środki masowego przekazu. Uczeń: 1) przedstawia funkcje i rodzaje środków masowego przekazu; wyjaśnia znaczenie środków masowego przekazu dla wolności słowa; 2) wyszukuje w mediach wiadomości na wskazany temat; odróżnia informacje o faktach od komentarzy i opinii; wyjaśnia, na czym powinna polegać rzetelność dziennikarzy; 3) przedstawia funkcje	1

	- roli środków masowego przekazu w systemie ochrony praw i wolności człowieka, - zasad prawidłowej analizy przekazu informacyjnego: tekstu narracyjnego (fakty, opinie) oraz reklamy, - roli, celów, rodzajów kampanii społecznych, - zasad odczytywania i interpretacji wyników badań opinii publicznej (wykresów, tabel), - znaczenia opinii publicznej dla funkcjonowania społeczeństwa demokratycznego.	reklamy i krytycznie analizuje wybrany przekaz reklamowy; 4) wskazuje cele kampanii społecznych; analizuje materiały z wybranej kampanii tego rodzaju; 5) wykazuje znaczenie opinii publicznej; wyszukuje w internecie komunikaty z badań opinii publicznej oraz odczytuje i interpretuje proste wyniki takich badań.	
Podsumowanie i test			2
Fakty i opinie			
Rozdział V. Sprawy międzynarodowe / International Affairs			
1. Organizacje międzynarodowe/ International Organisations	<i>Explanation of notions:</i> - <i>United Nations (UN),</i> - <i>North Atlantic Treaty Organization (NATO),</i> - <i>Security Council, military missions.</i> - <i>Presentation of: UN structure, UN goals and examples of activity (UN peacekeeping missions),</i> - <i>forms of Poland's activity in the work of the UN,</i> - <i>NATO goals and examples of activity,</i> - <i>main goals, principles of Poland's defense policy,</i> - <i>circumstances of</i>	Dział 12. Sprawy międzynarodowe. Uczeń: 1) wymienia cele i przejawy działania Organizacji Narodów Zjednoczonych i Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego; 4) przedstawia działalność Polski w ONZ, [...] NATO;	2

	<i>Poland's accession to NATO,</i> - <i>participation of Polish troops in military operations of NATO</i>		
2. Unia Europejska / European Union	- <i>Explanation of notions:</i> - <i>European Union,</i> - <i>founding fathers of a united Europe,</i> - <i>European Coal and Steel Community,</i> - <i>European Economic Community,</i> - <i>European Atomic Energy Community,</i> - <i>Maastricht Treaty,</i> - <i>Lisbon Treaty,</i> - <i>European Parliament,</i> - <i>European Council,</i> - <i>Council of the European Union,</i> - <i>European Commission,</i> - <i>Court of Justice of the European Union.</i> - <i>Presentation of: objectives of the European Union,</i> - <i>main stages of European integration,</i> - <i>profiles of European politicians, the so-called founding fathers of a united Europe.</i> - <i>principle of free movement: people, goods, services, capital,</i> - <i>EU funds,</i> - <i>European Regional Development Fund,</i> - <i>European Social Fund,</i> - <i>Cohesion Fund.</i>	Dział 12. Sprawy międzynarodowe. Uczeń: 2) wymienia cele działania Unii Europejskiej; znajduje informacje o Życiorysie politycznym Ojców założycieli zjednoczonej Europy [...];	2
3. Polska w Unii	▪ Przedstawienie:	Dział 12.	1

Europejskiej / Poland in European Union	- głównych etapów procesu integracji Polski z Unią Europejską, - korzyści wynikających z obecności Polski w Unii Europejskiej dla różnych podmiotów (młodych ludzi, przedsiębiorców, pracowników), - sposobów wykorzystania funduszy unijnych dla poprawy funkcjonowania społeczności lokalnej, regionalnej, - sylwetek obywateli polskich pełniących ważne funkcje w instytucjach Unii Europejskiej.	Sprawy międzynarodowe. Uczeń: 2) wymienia cele działania Unii Europejskiej [...]; 2) [...] znajduje informacje o Życiorysie politycznym [...] obywateli polskich pełniących ważne funkcje w instytucjach unijnych; 3) przedstawia podstawowe korzyści związane z obecnością Polski w Unii Europejskiej dla pracowników i osób podróżujących; znajduje informacje o wykorzystaniu funduszy unijnych w swojej gminie lub swoim regionie.	
4. Problemy współczesnego Świata / Global challenges	<i>Explanation of the notions:</i> ▪ <i>globalization,</i> ▪ <i>countries of the global South and North,</i> ▪ <i>humanitarian aid.</i> ▪ <i>Presentation of:causes and manifestations of development disparities in the contemporary world,</i> ▪ <i>threats resulting from the development of international terrorism, problems resulting from the growing scale of migration.</i>	Dział 12. Sprawy międzynarodowe. Uczeń: 5) bierze udział w dyskusji dotyczącej wybranych problemów społecznych współczesnego świata; rozważa w jej trakcie propozycje działań w kierunku poprawy warunków życia innych ludzi na świecie.	2
5. Konflikty zbrojne na świecie / Conflicts in the contemporary world	<i>Explanation of the notions:</i> ▪ <i>international conflicts,</i> ▪ <i>terrorism,</i>	Dział 12. Sprawy międzynarodowe. Uczeń: 5) bierze udział w dyskusji dotyczącej wybranych	1

	▪ <i>Presentation of: causes and effects of selected international conflicts.</i>	problemów społecznych współczesnego świata; rozważa w jej trakcie propozycje działań w kierunku poprawy warunków życia innych ludzi na świecie.	
Podsumowanie i test			2
Fakty i opinie			
			60